

ԱՆԻՐԱՎ ՏՆՏԵՍԻ ԿԻՐԱԿԻ

«...Տուր քո տնտեսության հաշիվը...» (Ղուկ. 16:2):

«Հիսուս պատմում է մի մեծահարուստի մասին, որն իր ունեցվածքներին համար մի տնտես ուներ (այսօրվա հասկացողությամբ տնտեսը **կառավարչի պաշտոնն է**): Որոշ ժամանակ հետո մարդիկ սկսում են նրանից դժգոհել, ասելով, թե նա իր տիրոջ հարստությունը փչացնում է: Բնական կերպով տնտեսը սխալ էր գործել իր տիրոջ ունեցվածքն ու հարստությունը օգտագործելով իր օգտի համար: Մեծահարուստը լսելով այս մասին, իր մոտ է կանչում տնտեսին ու պահանջում, որ նա անմիջապես իրեն հանձնված հարստության հաշիվը ներկայացնի և հեռանա իր պաշտոնից» (Ղուկ. 16:3):

Տնտեսը մտածում է. «Ի՞նչ պետք է անեմ, քանի որ իմ տերը տնտեսությունս ինձնից վերցնում է. հողի վրա աշխատել չեմ կարող, մուրալ՝ ամաչում եմ: Գիտեմ թե ի՞նչ պիտի անեմ, որպեսզի, երբ տնտեսությունիցս հեռացվեմ ընդունեն ինձ իրենց տները...» (Ղուկ. 16:3): Տիրոջ պարտապաններին մեկ-մեկ կանչելով՝ վեղչում է նրանց պարտքերի մի մասը այն հաշվով, թե պաշտոնից զրկվելուց հետո իր բարեբարների կողմից հոգացվեն իր ապրուստի միջոցները: Բառիս բուն իմաստով այս ձևը գողություն էր, բայց վարմանալիորեն Տերը գովում է տնտեսի անիրավությունը, որովհետև «*իմաստությամբ գործեց*»: Եթե ավելի խորը մտածենք՝ իրոք, սա բոլորովին դեմ է Ավետարանական ընդհանուր քարոզության, որն ուղղամտությունն է, հավատարմությունը և ճշմարտությունը: Շատերին թվում է, թե բնագրի խմբագրության մեջ մի շփոթություն կա, բայց առակին հետևող Հիսուսի վերջին խոսքերը՝ «Անիրավ մամոնայից ձեզ համար բարեկամներ արեք, որպեսզի, երբ այն պակասի, հավիտենական հարկերի տակ ընդունեն ձեզ» (Ղուկ. 16:9) կամ «Քիչ քանի մեջ հավատարիմը շատի մեջ էլ հավատարիմ է, իսկ քիչ մեջ անիրավը, շատի մեջ էլ անիրավ է... Չեք կարող և՛ Աստծուն ծառայել, և՛ մամոնային» (Ղուկ. 16:13), որոշ չափով պարզում են այս խոսքերի իմաստը:

Մամոնա բառը ասորերեն կամ արամերեն ծագում ունի, որ այստեղ գործածվում է ունեցվածք կամ հարստություն իմաստով:

Ընդհանրական Բրիտանական Եկեղեցու Հայրերը՝ Օրիգինես, Օգոստինոս, Եփրեմ Խուրի Ասորի, Հովհան Ոսկեբերան, Կյուրեղ Երուսաղեմացի, այսպես են մեկնաբանում Անիրավ Տնտեսի առակը. (Ղուկ. 16:1-13):

«Անիրավ Տնտեսը խորհրդանշում է մարդուն, ով մեղքերի մեջ թաղված է և ուշ թե շուտ կանգնելու է դատաստանի առջև: Գթացող Աստված ցանկանում է մարդուն հասկացնել, որ մինչև մահը ինքը հնարավորություն ունի մաքրվելու այդ մեղքերից և դրա լավագույն օրինակը Անիրավ Տնտեսի առակն է:

Լինելով մեղավոր և անդրադառնալով իր գալիք կորուստի մասին, մարդը ձևեր է փնտրում քավելու մեղքերը ու կարողանում է գտնել դրանք: Իսկ որո՞նք են այդ ձևերը.

Բարեգործությունը: Ճիշտ է կարծես թե Տնտեսը անիրավ գտնվեց և չարաշահեց Տիրոջ վստահությունը, բայց բարեգործությամբ շահեց Նրա գովասանքը: Ինչո՞ւ, որովհետև այս աշխարհում գտնվող ամեն մի իր հարստություն, կյանք, ունեցվածք, Տիրոջն է պատկանում: Եվ եթե մարդը Տիրոջ հարստությամբ կարողանում է հոգիներ շահել և մեղքերը քչացնել, ապա կատարում է

Աստծու կամքը. «Եվ իր տիրոջ պարտապաններից յուրաքանչյուրին մեկ առ մեկ իր մոտ կանչելով՝ առաջինին ասում է. «Իմ տիրոջը ինչքա՞ն պարտք ունես»: Եվ սա ասում է՝ «Հարյուր տակառիկ ձեթ», և տնտեսը նրան ասում է՝ «Ա՛ն քո մուրհակը և նստի՛ր ու անմիջապես գրի՛ր հիսուն»: Իրանք Աստծու դիմաց ունեցած մեղքերն էին, որովհետև մեղքն է, որ մարդուն պարտական է դարձնում Աստծուն:

Տնտեսը գիտակցեց, որ մարդիկ ապրելով այս երկրային կյանքում, պանապան տեսակի մեղքեր են գործում և դրա համար էլ շարունակեց իր բարի գործը. «Ապա դարձյալ մյուսին ասաց՝ «Դու ինչքա՞ն պարտք ունես», և սա ասաց՝ «Հինգ հարյուր պարկ հորեն»։ Տնտեսը նրան ասաց՝ «Ա՛ն քո մուրհակը և նստի՛ր ու գրի՛ր՝ չորս հարյուր»։ Տնտեսը նրանց աչքերը բացեց և հնարավորություն տվեց, որպեսզի քավեն իրենց մեղքերը. «Ա՛ն՝ քո մուրհակը և նստի՛ր ու գրի՛ր՝ չորս հարյուր», այսինքն, յուրաքանչյուր անհատ ինքն է, որ նվազեցնում ու քավում է իր մեղքերը, տնտեսը ուղղակի ցույց տվեց այդ միջոցը, թե ինչպես կարելի է մեղքերի համար թողություն ստանալ: «Եվ տերը գովեց անիրավ տնտեսին, որովհետև հնարամտությամբ գործեց...»: Այս ձևով տնտեսը քավում է իր մեղքերը:

Հակոբոս Առաքյալի խոսքերը հաստատում են մեղքերը քավելու կարևորությունը. «Եթե ձեզնից մեկը շեղվի ճշմարտության ճանապարհից, իսկ մեկ ուրիշը նրան հետ բերի, թող իմանա, որ, ով մեղավորին իր մոլորության ճանապարհից հետ է բերում, կփրկի նրա հոգին մահվանից և կծածկի մեղքերի մի ամբողջ բազմություն» (Հակ. 5:19-20):

Այստեղ կարևոր է նշել այն պարագան, որ անիրավ Տնտեսը մտադրություն չունեցավ պարտատերերի մուրհակները փոխել տալով նրանց տարբերությունները գանձել իր անձի համար:

Առակից պարզ է դառնում, թե մեր կյանքը, պաշտոնն ու հարստությունը ժամանակավոր են այս աշխարհի վրա, մենք Աստծու տնտեսներ ենք, իմաստություն պիտի ունենանք՝ օգտագործելու ամեն մի բարի միջոց երկնքի արքայությունը ձեռք բերելու համար: Մամոնան նույնպես միջոց է՝ բարիք կատարելու համար, երբ նա նպատակ է դառնում՝ «անիրավության մամոնա» է: Երկու Աստված ունենալ չենք կարող:

Բայց մենք տնտեսներ ենք ոչ միայն նյութական հարստության համար: Ինչպես դրամը պիտի օգտագործենք բարոյական նպատակների, այնպես էլ՝ մեր հոգեկան շնորհքների համար: Գիտնական ենք, արվեստագետ ենք, լեզվաբա՞ն ենք և կամ այլ շնորհքներ ունեցող մասնագետ ենք, չպետք է դրանք ծառայեն մեր անձնական, շահադիտական, զծուծ նպատակներին, այլ՝ մարդկանց օգտին:

Երուսաղեմի Պատրիարք Թորգոմ Գուշակյանը այսպես է բացատրում Անիրավ Տնտեսի Կիրակի օրվա խորհուրդը, այն անվանելով «Հացին ու պատիվին կոիվը»:

«Տնտեսը իր խախտած ապագան կշինե ուրիշներուն ոչ թե կործանումովը, այլ կանգնումովը»: (Թորգոմ Պատրիարք Գուշակյան, «Քարոզներ», «Անառակի Կիրակին», Երուսաղեմ, էջ 159): Այսինքն շեշտում է այն միտքը, որ մարդը իր երջանկությունն ու բարոբությունը պետք է կառուցի ոչ թե դիմացինի հաշվին, այլ նրան բարիք անելով:

«Հիսուս այս առակը պատմելեն ետք՝ ըստ ավետարանիչի արձանագրության, կգովե այս խարդախ պաշտոնյայի վարմունքը, ըսելով թե աշխարհիկ մարդիկ ջանք չեն խնայեր իրենց կյանքը բարեխղճի միջոցներ գտնե-

լու»,- ասում է Արժ. Տ. Շահե Ավագ Քին. Ալթունյանը և շարունակում,- «Իսկ լույսի որդիները ասոնց չափ իմաստուն չեն: Հոս ակնարկությունը կերթա բոլոր անոնց որոնք Հիսուսի անունը կրող քրիստոնյա կոչվող հավատացյալներն են, սակայն չեն մտահոգվիր իրենց հոգևոր կյանքով որքան առակի մեջ հիշված տնտեսին նման մարդիկը»:

«Չեն կատարեր ինչ որ քրիստոնեության հավատքը կակնկարե իրենց-մե: Չեն կարդար Աստվածաշունչը ուրկե լույս պիտի ստանան իրենց կյանքերուն համար: Չեն հաճախեր իրենց հոգևոր տունը՝ եկեղեցին: Չեն ստանար իրենց Փրկչի Մարմինն ու Արյունը իբր սնունդ իրենց հոգևոր մարմնին: Չեն գործադրեր պատվիրանները՝ արձանագրված Սուրբ Գրքին մեջ: Չեն հարաբերիր իրենց նմաններուն հետ այնպես ինչպես մեծ ուսուցիչը հրահանգած է»... (Արժ. Տ. Շահե Ավագ Քին. Ալթունյան, «Քրիստոս Փառավորյալ Հունվարեն Դեկտեմբեր», 2006, էջ 47-48):

Տնտեսի առակով Հիսուսի ավանդած դասերից մեկն այն է, որ Աստծու տնտեսության մեջ բոլորս էլ հաշվեառու տնտեսներ ենք, Աստված մի օր մեզ հաշվեհարդարի պիտի կանչի, ասելով. «Տուր քո կյանքի հաշիվը»: Ինչպես տնտեսից սպասվում էր հավատարմություն, նույնպես և մեզանից ակնկալվում է՝ խոսքի, գործի, պատվի, նպատակի, կյանքի ու կենցաղի հավատարմություն:

Անհավատարիմ տնտեսը, եթե ժամանակին հեռատես լիներ, ինքնիրեն ինչայս պիտի լիներ այն բոլոր տագնապներն ու տառապանքները, որոնց նա ենթարկվեց: Այն օրերին, երբ նա իր տիրոջ ունեցվածքն ու հարստությունն էր փչացնում, պետք է անդրադառնար, թե այդ ընթացքը իրեն դեպի տնտեսական կործանում է տանում: Եթե նա իր ժամանակին ճիշտ վարվեր՝ հարցը տարբեր կլիներ: Նույնն է պարագան նաև մեզ բոլորիս համար: Եթե անդրադառնանք մեր մի շարք սխալներին, թերություններին, հանցանքներին և մեղքերին, պիտի ինչայնք մենք մեզ շատ նեղություններ, ցավեր ու տառապանքներ:

Կ. Պոլսի Պատրիարք Շնորհք Գալուստյանը ասում է.

«Յուրաքանչյուր բարեգործություն Աստծո աթոռի առջև ինքնին բարեխոս է նվիրատուի համար: Ինչպես ճարպիկ տնտեսն իր կյանքի «ամենակրիտիկական» պահն անգամ օգտագործեց ֆիզիկական գոյության ու ապահովության համար, նույնպես և մարդիկ մահվան անկողնում անգամ կարող են իրենց հավիտենական երջանկությունն ապահովել սրտազեղ մի նվիրատվությամբ՝ դրան ընկերացնելով գործած մեծ կամ փոքր անիրավությունների համար անկեղծ պղծումը...» (Շնորհք Պատրիարք Գալուստյան, «Մեծ Պահոց Կիրակիների շրթան», Սուրբ Էջմիածին, 2001, էջ 78, 86):

Մեծ Պահոց այս օրերին, երբ բոլորս գիտակցորեն փորձում ենք ավելի մոտենալ Աստծուն, իմ աղոթքն ու մաղթանքն է, որ մենք չմտածենք միայն նյութական և մամոնայի մեզ տված ժամանակավոր ու խաբուսիկ ապահովությունների մասին: Փնտրենք հոգևոր սխրանքը, բարոյական հզորությունն ու տոկունությունը, քանի որ մարդն Աստծու համար մեծ արժեք է ներկայացնում: Գոհանանք մեր ունեցած քչով և ընտրենք կյանքի ճշմարիտ ուղին, մեր շնորհքով, խելքով ու ազատ կամքով:

Օրուայ շարականը ԳԶ.
«Որ արարեր»

Որ արարեր Վորութեամբ Վիմանալեացն աշխարհի վերին, եւ ի նմա հաստատեցեր տնտես Վալեսու հրեղինաց. օրհնեմք Վանհասանելի Վորութիւնդ:

Որ տիրապէս մեծատունդ ստեղծեր երկրորդ աշխարհի Վգգալի. եւ ի դրախտն որ յադենի տնտես եղեալ Վմարդն առաջին. օրհնեմք Վանհասանելի Վորութիւնդ:

Որ շինեցեր բարձրագոյն Վեկեղեցի քո խորհրդեամբ. եւ ի սմա կարգեալ տնտես Վբարոյս բանին ճշմարտութեան. օրհնեմք Վանհասանելի Վորութիւնդ:

Դու, ո՛վ Տէր, ստեղծեցիր իմանալի էակների վերին աշխարհը և նրանում իբրև տնտես հաստատեցիր հրեղենների պետերին. օրհնում ենք անձառելի Վորությունդ:

Դու, որ իբրև մեծատուն ստեղծեցիր Վգալի երկրորդ աշխարհը և Եդեմի դրախտում իբրև տնտես կարգեցիր առաջին մարդուն. օրհնում ենք անձառելի Վորությունդ:

Երկնային իմաստությամբ Քո Եկեղեցին կառուցեցիր և նրա վրա տնտես նշանակեցիր ճշմարիտ խոսքի քարոզիչներին. օրհնում ենք անձառելի Վորությունդ:

Սրբությամբ կատարենք մեր գործը, քանի որ առանց խտրության, մի օր մեր գործերի համար հաշիվ պիտի տանք մեր խղճի ու մեր գիտակցության և մանավանդ Աստծու ահեղ Դատաստանի առաջ: Ամեն: